

GREC MICÈNIC

CURS 2012-2013

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Grec Micènic
Codi	100417
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	4rt curs Primer Semestre
Horari	Dilluns i dimecres, de 11.30 a 13.00 h.
Lloc on s'imparteix	Facultat de Filosofia i Lletres
Llengües	Català

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Carlos Varias García
Departament	Ciències de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B7/136
Telèfon (*)	935813226
e-mail	Carlos.Varias@uab.cat
Horari d'atenció	Dilluns i dimecres, de 8.30 a 11.30 h.

2. Equip docent

Nom professor/a	Carlos Varias García
Departament	Ciències de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B7/136
Telèfon (*)	935813226
e-mail	Carlos.Varias@uab.cat
Horari de tutories	Dilluns, de 10.30 a 11.30 h.

(Afegiu tants camps com sigui necessari)

(*) camps optatius

3.- Prerequisits

Cap

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Aquesta assignatura, optativa del 4rt curs del Grau en Estudis Clàssics, es programa per a dues de les mencions d'aquesta titulació: *Menció en Fonts per a l'estudi del món antic i medieval* i *Menció en Grec*.

Descripció: Aquesta assignatura examina els documents llegibles més antics de la civilització occidental: els textos de les inscripcions en argila escrits en una escriptura sil·làbica (pre-alfabètica) anomenada "Lineal B". La Lineal B fou utilitzada pels habitants de la cultura micènica de Grècia continental i de l'illa de Creta des del 1400 aC., la primera civilització europea de la història. Amb l'estudi d'aquests textos, l'alumne serà introduït en la variant més antiga coneguda fins ara de la llengua grega: el grec micènic, que precedeix als textos alfabètics en més de quatre segles.

Objectius formatius: Són cinc:

1/ Familiaritzar-nos amb l'estructura de l'escriptura Lineal B en relació amb altres sistemes gràfics utilitzats per representar el grec (l'escriptura sil·làbica xipriota i l'alfabet grec) i considerar com s'adequava la Lineal B per registrar el grec com a 'parla visible'.

2/ Comprendre la sintaxi i el sistema de comunicació dels gairebé 5.000 documents en Lineal B.

3/ Exemplificar el lèxic, la fonologia i la morfologia del grec micènic i la relació del dialecte micènic amb els posteriors dialectes grecs històrics, inclòs Homer.

4/ Comprendre la cultura del grec micènic a través del contingut de les inscripcions en relació amb els descobriments arqueològics.

5/ Aprendre com s'han de 'llegir' textos històrics.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència	CE1. Analitzar i aplicar els coneixements gramaticals i epigràfics adquirits a l'anàlisi i comprensió dels textos grecs micènics.
Resultats d'aprenentatge	RA1. L'estudiant haurà de ser capaç d'aplicar les tècniques que li permetin la comprensió d'una inscripció micènica.
Competència	CE2. Interpretar textos grecs micènics aplicant el mètode filològic.
Resultats d'aprenentatge	RA2. L'estudiant haurà de ser capaç d'elaborar un comentari interpretatiu de qualsevol text escrit en grec micènic.
Competència	CE3. Inserir un text micènic en el seu context històric i cultural.
Resultats d'aprenentatge	RA3. L'estudiant haurà de ser capaç de comprendre totes les vessants de la civilització micènica a través de la interpretació dels textos micènics en relació amb el seu context arqueològic.
Competència	CT1. Comunicar oralment i per escrit, amb correcció, precisió i claredat, els coneixements adquirits.
Resultats d'aprenentatge	RA4. L'estudiant haurà de ser capaç d'organitzar i redactar textos i d'exposar-los oralment de forma clara, correcta i adient.
Competència	CT2. Desenvolupar habilitats d'aprenentatge autònom.
Resultats d'aprenentatge	RA5. L'estudiant haurà de ser capaç de planificar el treball personal i d'identificar els mecanismes d'accés a la documentació i a la informació.

6.- Continguts de l'assignatura

1. Introducció a l'Edat del Bronze al mar Egeu.
2. Les escriptures del II mil·lenni aC. al mar Egeu: el 'jeroglífic' cretenc, la Lineal A, la Lineal B, les escriptures xipro-minoïques.
3. Cronologia, tipologia i classificació dels textos micènics.
4. El sistema gràfic de la Lineal B: repertori de signes (sil·labogrames i logogrames) i normes ortogràfiques.
5. Fonètica i fonologia micèniques.
6. Morfologia micènica.
7. Sintaxi i lèxic micènics.
8. La posició dialectal del micènic.
9. El contingut dels textos en Lineal B i la civilització micènica: geografia dels regnes micènics; estructura política i social; sistema econòmic; culte i religió; organització militar; valoració general de les fortaleses i de les debilitats de la cultura palatina micènica.

N.B.: En aquesta assignatura hi haurà una sèrie de lectures obligatòries, entre 4 i 5 articles científics o capítols de llibre, que hauran de ser ressenyats.

7.- Metodologia docent i activitats formatives

Després de les explicacions preliminars dels quatre primers temes enumerats en el punt anterior per part del professor, la metodologia docent d'aquesta assignatura consistirà en la realització de comentaris lingüístics i de *realia* d'un ampli grup d'inscripcions micèniques que faran els estudiants diàriament al llarg del curs, seguint el model que el professor els haurà donat prèviament; inscripcions que serviran per explicar i il·lustrar la resta de temes de l'assignatura (5-9), referits a la variant dialectal del grec micènic i a les característiques de la civilització micènica.

Quant a les lectures obligatòries, aquestes seran objecte de ressenya per part dels estudiants.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides (32%)

Exposició dels continguts de l'assignatura	18 h.	RA1, RA2, RA3
Realització dels exercicis de comentari de textos	24 h.	RA1, RA2, RA3
Exposició oral del treball de curs	6 h.	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5
TOTAL	48 h.	

Supervisades (18%)

Tutories	15 h.	RA1, RA2
Supervisió de la redacció escrita del treball de curs	12 h.	RA3, RA4, RA5
TOTAL	27 h.	

Autònomes (50%)

Lectures obligatòries i ressenyes	15 h.	RA3, RA4, RA5
Elaboració del treball de curs	60 h.	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5
TOTAL	75 h.	

8.- Avaluació

L'avaluació d'aquesta assignatura es farà prenent com a referència les activitats d'avaluació que consten en el quadre inferior.

Durant el curs, els estudiants aniran fent a classe, diàriament, anàlisis dels textos micènics que serveixin per explicar els continguts de l'assignatura. És important que l'estudiant tingui present que la puntuació d'aquests exercicis regulars, molt importants per saber elaborar el treball de curs, seran tinguts en compte de cara a l'avaluació, per la qual cosa s'insisteix en l'assistència regular a classe.

Hi haurà un treball individual de curs consistent en l'anàlisi i comentari d'un grup coherent d'inscripcions micèniques, prèviament escollit d'acord amb el professor. Aquest treball es presentarà per escrit a final de curs, i també s'exposarà oralment (les aportacions principals del treball) a la resta de la classe, en un temps màxim de 20 minuts.

Aquell estudiant que hagi presentat dues de les activitats d'avaluació, o bé una de les del treball de curs (versió escrita o exposició oral), no podrà renunciar a ser avaluat; en altres paraules, no podrà optar a tenir un "No Presentat" com a qualificació final.

És requisit imprescindible treure una nota mínima de 4 tant en la versió escrita com en l'exposició oral del treball de curs per aprovar l'assignatura. També és requisit imprescindible presentar un mínim del 50% de les ressenyes de lectures obligatòries per aprovar l'assignatura. A la Reavaluació final, l'estudiant podrà recuperar la nota corresponent a qualsevol d'aquestes tres activitats.

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ

HORES

RESULTATS D'APRENENTATGE

Realització dels exercicis de classe = 10%	24 h. (activitat dirigida)	
Ressenyes de lectures obligatòries = 10%	15 h. (activitat autònoma)	
Treball de curs (versió escrita) = 40%	60 h. (activitat supervisada i autònoma)	
Treball de curs (exposició oral) = 40%	6 h. (activitat dirigida)	

9- Bibliografia i enllaços web

A principi de curs, els alumnes compraran al servei de reprografia de la Facultat de Filosofia i Lletres un dossier de l'assignatura, amb temes del programa i una selecció d'inscripcions.

La bibliografia dels estudis en Lineal B ha complert els seixanta anys. La disciplina compta amb:

- 1/ Les edicions formals de les inscripcions micèniques.
- 2/ Les acta dels col·loquis internacionals micenològics regulars (13), dels dos congressos internacionals celebrats fins ara, i d'altres congressos d'àmbit més ampli que el micenològic.
- 3/ Les principals revistes de l'especialitat: *Minos*, publicada a Salamanca, amb la seva importantíssima col·lecció de suplementos monogràfics; *Studi micenei ed egeo-anatolici*, publicada a Roma; *Kadmos*, publicada a Berlin, i *Bulletin of the Institute of Classical Studies*, publicada a Londres, amb una secció micenològica.
- 4/ Es poden trobar síntesis bibliogràfiques analítiques, desglossades anualment, a *Studies in Mycenaean Inscriptions and Dialect*, que es publica actualment a Austin, Texas (EE.UU.), i a les pàgines de l'índex bibliogràfic de Nestor (vegi's també a sota "pàgines web"), juntament amb altres estudis en l'àmbit de la prehistòria de l'Egeu.

Bibliografia bàsica:

- AA.VV., *El Mundo Micénico. Cinco siglos de la primera civilización europea (1600-1100 a. C.)*, (catàleg de l'exposició celebrada al Museo Arqueológico Nacional), Madrid 1992.
- AURA JORRO, F., *Diccionario micénico*, vol. I, Madrid 1985; vol. II, Madrid 1993.
- BARTONEK, A., *Handbuch des mykenischen Griechisch*, Heidelberg 2003.
- CHADWICK, J., *El enigma micénico. El desciframiento de la escritura lineal B*, Madrid 1966.
- CHADWICK, J., *El mundo micénico*, Madrid 1977.
- CHADWICK, J., *Linear B and Related Scripts*, London 1987.
- CHANTRAINE, P., *Morfología histórica del griego*, Reus 1974.
- CLINE, E. H. (ed.), *The Oxford Handbook of the Bronze Age Aegean*, Oxford 2010.
- DUHOUX, Y., *Aspects du vocabulaire économique mycénien (cadastre, artisanat, fiscalité)*, Amsterdam 1976.
- DUHOUX, Y.; MORPURGO DAVIES, A. (eds.), *Linear B: A 1984 Survey*, Louvain-la-Neuve 1985.
- DUHOUX, Y.; MORPURGO DAVIES, A. (eds.), *A Companion to Linear B. Mycenaean Greek Texts and their World*, Louvain-la-Neuve, vol. I, 2008; vol. II, 2011.
- HAJNAL, I., *Studien zum mykenischen Kasussystem*, Berlin 1995.
- HAJNAL, I., *Sprachschichten des Mykenischen Griechisch*, Salamanca 1997.
- HOOKE, J. T., *Linear B. An Introduction*, Bristol 1980.
- LEJEUNE, M., *Mémoires de philologie mycénienne*, vol. I, Paris 1958; vol. II, Roma 1971; vol. III, Roma 1972; vol. IV, Roma 1997.
- LEJEUNE, M., *Phonétique historique du mycénien et du grec ancien*, Paris 1972.
- MELENA, J. L., *Ex Oriente Lux. La aportación de las filologías del Oriente Próximo y Medio Antiguo a la comprensión de los primeros textos europeos*, Vitoria 1984.
- MELENA, J. L., *Textos griegos micénicos comentados*, Vitoria 2001.
- OLIVIER, J.-P., *Les scribes de Cnossos. Essai de classement des archives d'un palais mycénien*, Roma 1967.
- PALAIMA, T. G., *The Scribes of Pylos*, Roma 1988.
- PALMER, L. R., *The Interpretation of Mycenaean Greek Texts*, Oxford 1963.
- RUIJGH, C. J., *Études sur la grammaire et le vocabulaire du grec mycénien*, Amsterdam 1967.
- RUIPÉREZ, M. S.; MELENA, J. L., *Los griegos micénicos*, Madrid 1990.
- SCHOFIELD, L., *The Mycenaean*, London 2007.
- SHELMERDINE, C. W. (ed.), *The Cambridge Companion to the Aegean Bronze Age*, Cambridge 2008.
- VENTRIS, M.; CHADWICK, J., *Documents in Mycenaean Greek*, Cambridge 1973².

VILBORG, E., *A Tentative Grammar of Mycenaean Greek*, Göteborg 1960.

VOUTSAKI, S.; KILLEN, J. T. (ed.), *Economy and Politics in the Mycenaean Palace States*, Cambridge 2001.

Pàgines Web:

- <http://aegeanscripts.org/> (web oficial del C.I.P.E.M.: Comité International Permanent des Études Mycéniennes).
- <http://bib.cervantesvirtual.com/portal/diccionariomicenico/> (web del Diccionario Micénico).
- <http://www.utexas.edu/research/pasp/> (*Program in Aegean Scripts and Prehistory*, Univ. Texas).
- <http://classics.uc.edu/nestor/> (revista *Nestor*).
- <http://www.aegeussociety.org/en/index.php/aegeus/> (*Aegeus. Society for Aegean Prehistory*).
- <http://lila.sns.it/mnamon/> (*Mnamon. Antiche scritture del Mediterraneo*).
- <http://hipatia.uab.es/exposicions/linealb/portada.htm> (exposició bibliogràfica a la Biblioteca d'Humanitats de la UAB el juny de 2002 en commemoració del 50è aniversari del desxiframent de l'escriptura lineal B).

10.- Programació de l'assignatura

GRUP/S: ____

(la programació de la assignatura explicitarà les activitats formatives i els lliuraments, segons les taules següents. En aquest requadre el professor pot introduir un text explicatiu de la programació de l'assignatura o, si cal, fer referència a un document extern que haurà d'estar al campus virtual de l'assignatura)

ACTIVITATS D'APRENENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENENTATGE

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENENTATGE